

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deșchis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să înape-
lază.

Evoluția Ligii Culturale.

Arad, 31 Octomvrie.

Ziarul autorizat al partidului național a publicat câteva articole de critică nu totdeauna binevoitoare și cuviincioase față de conducerea și organizarea Ligii Culturale. Zilele trecute a apărut un articol iscălit de d. Miron Acsinte prin care d-sa critică „organizarea centralistă” și nimicitoare de personalități” a Ligii. Regretăm cuvintele aspre și nemeritate pe cari autorul aceluia articol le-a adresat dlui Iorga, secretarul Ligii. Cu toate aceste credem că chestiunea descentralizării pe care o pune d-sa, merită o discuțiune și din partea noastră. D. Acsinte spune că societatea românească ar putea fi mai bine câștigată și mobilizată pentru scopurile Ligii, „dacă s'ar admite dreptul de viață proprie a secțiilor”. Cum, ne întrebăm noi, până acuma secțiile Ligii nu aveau dreptul acesta?

Dimpotrivă, după cât știam noi, viața adevărată și intensă a secțiilor Ligii datează abea de câțiva ani, de când d. Iorga este secretarul ei. După cât știm noi, înainte de venirea dlui Iorga, Liga pierduse aproape toate secțiile ce se formaseră în provincie pe timpul marelui avânt național din vremea Memorandului. Chiar și secția centrală a Ligii căzuse după Memorand într'o lincezeală și amortire soră cu moartea. Congresele anuale ale Ligii ajunsese lipsite de vlagă și însuflețire.

D. Iorga a turnat nouă viață, nou suflet și nouă activitate în organismul amor-

țit al Ligii. Dela venirea sa începe spori-rea repede a secțiilor; ele încep a se forma nu numai în capitalele de județ, cum cere d. Acsinte, ci chiar și în comunele rurale, lucru cu totul nou care deschide Ligii perspective imense, căci îi aduce și marea mulțime a țărănimii, nepăsătoare până acuma. Ceea ce-i mai prețios însă e că acele secțiuni, cel puțin cele cari își înțeleg menirea, devin focarele unei însuflețite activități culturale. Să luăm de pildă activitatea secției Ploiești pe care întâmplător am avut ocazia să-o cunoaștem. Afară de sezonul verii, când multă lume lipsește din oraș, secțiunea ține fiecare lună câte două sau trei șezători intime cu conferințe și discursuri în spirit național, cu cântece și recitări. Fiecare an au loc două-trei serbări mari la cari adesea d. Iorga însuși ține conferința principală. Secția are un local frumos și încăpător, abonează toate ziarele și revistele de seamă, dispune de o bibliotecă de 1500 de volume și are și un cor mixt care se produce la serbările secției. Sub harnica conducere a comitetului (ai cărei membrii, la alegerea lor, au făgăduit să renunțe la orice rol politic, spre a feri Liga de amestecul politiceii de partid), secția asta a făcut progrese frumoase și a răușit să câștige un număr de peste 400 de membri în oraș.

Iată prin urmare o secție care în cadrul statutelor de azi dezvoaltă o frumoasă activitate, câștigă concursul societății locale și care a izbutit să concentreze ca într'un focar aproape toată mișcarea națională-culturală din un mare oraș al țării. A împiedecat cineva activitatea secției Ploi-

ești? Nimeni. Și, mai puțin decât oricine, de sigur comitetul central sau statutele Ligii. Activitatea secției Ploiești e o dovadă că secțiile au „dreptul de viață proprie” și că individualitățile cari doresc a se manifesta în cadrele secțiilor pot să se manifeste. Nimeni nu le oprește a ține conferințe, a rosti discursuri, a forma coruri, a organiza serbări, festivaluri, șezători, concerte etc. și a pune la cale orice acțiuni naționale-culturale cât mai multe. Intr'un cuvânt, atârnă chiar de secțiile Ligii, ca ele să nu cadă la nivelul unor „birouri antipatice de percepție” (a cotizațiilor), cum spune d. Acsinte.

Dar d-sa nici nu tăgăduiește că secțiile au libertatea deplină a activității culturale. Ceeace cere d-sa, este libertatea administrației financiare, dreptul de a dispune asupra fondurilor strânse de secție cari azi, în parte covârșitoare, se pun la dispoziția centrului. În principiu suntem de acord cu d. Acsinte. Secțiile nu pot să rămâie veșnic în rolul unor guri cari sug mijloace publicului din provincie și le transmit centrului, fără a păstra ceva pentru dânsule, afară de strictul necesar existenței lor. Dar în viața fiecărei instituții de felul Ligii se observă o linie de evoluție care întâi tinde spre centralizarea mijloacelor financiare și numai târziu, după formarea unui puternic fond central poate merge și spre descentralizare. Este absolută nevoie ca Liga să-și formeze întâi acest fond central, și numai după înjghebarea lui poate fi vorba de descentralizare. Azi Liga nu are nici măcar un local propriu. Palatul Ligii abea acuma se apropie

Ce vedem astăzi în Eminescu?*)

Cu prilejul desvălirii monumentului dela Galați.

De C. Ș. Făgețel.

O fericită succesiune de împrejurări a făcut ca în timpul din urmă, viața românească de pretutindeni să se găsească mereu sub stimularea morală a unui mare șir de serbări culturale, la desfășurarea cărora a participat toată conștiința noastră națională câtă se poate înregistra în clipa de față.

Serbările jubilarie ale „Asociațiunii” din Ardeal, serbările „Ligei” din București și serbările mai proaspete ale Universității din Iași s'au desfășurat, rind pe rind, în numele aceleiași conștiinți naționale care începe să triumfe sub forma necunoscută până acum: sub forma culturii nimicitoare de graniți nedrepte, sub forma culturii care luptă dintr'odată în mai multe locuri, plămădind încet și sigur un suflet național, ale cărui manifestări să însemne o biruință a neamului nostru românesc.

În toate aceste serbări s'au lămurit adevăruri, s'au formulat norme și s'au fixat mijloace prin care lupta pentru afirmarea noastră se poate duce cu mai multă putere și cu mai mulți sortți de izbândă.

Astăzi, suntem din nou în clipa unei mari serbări culturale pe care orașul Galați o dă neamu-

*) Conferință ținută la „Cercul Cultural” din Craiova la 15 Octomvrie.

lui românesc prin ridicarea unui monument marelui nostru poet Mihail Eminescu.

Desvălirea monumentului se va face mâne, 16 Octomvre în fața unei lumi românești venită de pretutindeni.

Va fi acolo, în clipa desvălirii, dl ministru al instrucțiunii publice, vor fi reprezentanții de frunte ai culturii și ai literaturii românești, vor fi reprezentanții zărelor și revistelor noastre din toate acele locuri în cari se dă o luptă pentru sufletul românesc, vor fi adoratorii celei mai desăvârșite poezii românești și prețuitorii conștiinței ai celui mai înalt geniu care s'a ridicat până acum din mijlocul nostru.

Se vor ține conferințe și se vor rosti cuvântări căutând a se descifra personalitatea lui Eminescu a se lămurii înțirina lui asupra culturii românești și a se preciza elementele îndrumătoare care se pot desface din activitatea spiritului său.

Folosim și noi acest prilej pentru a stărui, asupra lui Eminescu, căutând să scoatem în evidență adevărurile și învățăturile care stau în legătură cu manifestările spiritului său.

Fiecare vârstă și fiecare generație a unui neam aduce cu sine, o dispoziție sufletească, o conștiință și o judecată nouă. Necesitățile cari frământă viața materială și viața morală a acelei generații sunt satisfăcute în legătură cu judecata și cu conștiința pe care ea o răsfringe asupra fiecărui element din viața ei.

Această judecată și această conștiință alcătuiește punctul de plecare, izvorul de hrănire al acțiunilor și al manifestărilor unei generații. E de ajuns ca în conștiința unei societăți să pătrundă un grup de norme nouă, pentru ca din

schimbarea realizată să pornească o acțiune și o viață morală cu totul nouă. Asupra fiecărui lucru începe să se răsfringă o lumină care nu se răsfrînsese până aci; societatea începe să vadă centrul unor idealuri care până aci stătuseră ascunse, oamenii se mișcă după norme rneobișnuite mai înainte și se găsește stăpâniți de aceiași putere morală care se ridică din niște izvoare pe cari generațiile înaintașe nu le folosiseră nici odată.

Aceste schimbări sufletești cari se petrec din răstimp în răstimp în alcătuirea diferitelor generații se cheamă primenirea morală a unei societăți.

Printr'o asemenea primenire trece societatea românească în clipa de față, și în legătură cu această primenire morală, Eminescu ni-se înfățișează într'o lumină cu totul nouă, așa cum nu s'a înfățișat generațiilor dinaintea noastră.

Ce a fost Eminescu pentru societatea românească până acum câtăva vreme?

Un om care s'a născut în cutare sat din județul Botoșani; care, la o vârstă foarte mică, a apucat drumul unei vieți pribege, plimbându'și anii tinereții sale prin diferitele ținuturi locuite de Români. Un om, apoi, care a umblat și pe la școlile cele mari din Viena și din Berlin, și care, într'o anumită clipă s'a trezit scriind poezii, în care se plângea de prezent și proslăvia trecutul.

Și a mai fost, apoi, un om care avea legături cu „Junimea” din Iași, publicându'și poeziile în „Convorbiri Literare”, poezii batjocorite de răposatul Hașdeu și hulite de ambiția neputincioasă a lui Alexandru Macedonschi, care a răposat fără să moară.

de realizare (tot grație și ațelor dlui Iorga, d-le Acsinte) și până nu-i înfăptuit, se poate gândi cineva să se facă de pildă localuri proprii pentru secții? Când organizarea centrală va fi desăvârșită, atunci ea va putea să întoarcă secțiilor împrumutul primit, ajutându-le la ridicarea localurilor lor, la întărirea lor materială.

Găsim o analogie la această discuție în viața „Asociației transilvane...”. Și aici în vremea din urmă, s'au ridicat glasuri din secții (despărțăminte), cari au cerut comitetului central din Sibiu ca să mărească partea lor de venit care azi e abea de 20% din încasările secțiilor, pe când 80% se varsă centrului. Fără îndoială aceste 20% reprezintă o sumă prea mică pentru prosperarea secțiilor, dar fără cele 80%, destinate centrului, „Asociațiunea” nu ar fi ajuns să reprezinte aceea ce reprezintă în viața noastră. Ea nu ar fi putut să întemeieze școala de fete, nu ar putea să publice revista „Transilvania”, nu ar fi putut să facă Muzeul cu marele lui palat din Sibiu, nu ar putea să se gândească la înființarea unei tipografii proprii etc. tot lucruri cari nu sunt numai în folosul secției centrale din Sibiu, ci în al tuturor Românilor, deci și al secțiilor provinciale.

Cincizeci de ani secțiile au tânjit din cele 20% din încasările lor spre a putea hrăni organizația centrală. Fără această organizație, centrul nu ar fi avut puterea de a întinde mereu rețeaua secțiilor, asupra tuturor ținuturilor, acum în urmă chiar și asupra Marmăției. Organizația centrală e deci un rezervoriu de puteri fără care probabil în curând ar seca și viața secțiilor.

Pentru aceia, încă odată, descentralizarea dorită de d. Acsinte e o cerere dreaptă pe care o admitem în principiu, *care însă nu poate fi încă actuală*. Întâi întărirea organizației centrale a Ligii și pe urmă autonomia financiară a secțiilor. Când va sosi însă timpul acesta? ne vor întreba nerăbdătorii ca d. Acsinte. Răspundem

că cu atât mai curând, cu cât mai mult ei își vor cheltui nerăbdarea și dorul lor muncă într-o activitate cât mai intensă prin secții, muncă din care va rezulta și întărirea organizației centrale, fără a se știrbi prin asta activitatea *culturală* a secțiilor, cum am văzut cu pilda secției Ploiești. Până atunci însă credem că rîvna, munca și meritele unui om care a făcut mai mult ca să ne apropiem de această țintă, ca d. Iorga, ar trebui răsplătite, dacă nu cu laude nemăsurate, dar măcar cu o discuție serioasă și cuvințioasă a acestor chestiuni, iar nu cu jigniri nemeritate.

Aceasta e părerea noastră a celor cari judecăm lucrul dela distanță.

Reconstruirea cabinetului austriac.

Refuzul partidelor germane de-a primi condițiile puse de Cehi l'a îndemnat pe ministrul-președinte baronul Gautsch să încerce guvernarea fără sprijinul partidelor germane, reconstruind cabinetul în care vor intra doi miniștri cehi.

Baronul Gautsch a fost primit Duminică în audiență de Maj. Sa, raportându-i despre situația nouă. Propunerile baronului Gautsch au fost aprobate de Maj. Sa. Probabil mâine baronul Gautsch va prezenta Maj. Sale demisia întregului cabinet, ca să poată procedea la reconstruirea lui.

În ședința dela 6 Noembrie când se întrunește din nou Reichsrathul se va învedera apoi dacă guvernul a reușit să înjghebeze o majoritate parlamentară destul de puternică pentru a putea lupta, cu succes, împotriva opoziției partidelor.

Iunctim între reformele militare și votul universal. Tratatивele de împăcare cu opoziția din camera deputaților, pornite de președintele Camerei Berzeviczy s'au terminat. Opoziția i-a comunicat ministrului-președinte condițiile de împlinirea cărora face pendentă suspendarea obstrucției tehnice. Cari sunt aceste condiții nu se comunică, dar un articol publicat de Kossuth în

„Budapest” spune că pace nu se poate face fără concesiile naționale, reducerea sarcinilor militare și iunctim-ul între reformele militare și votul universal.

Se poate, deci, presupune că în principiu aceste sunt condițiile opoziției. Ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry va și merge zilele aceste la Viena pentru a raporta Maj. Sale despre rezultatul acesta al trativelor.

Articolul lui Kossuth este viu discutat în cercurile politice, pentru că dovedește zădărnicia încercărilor guvernului de-a izola partidul justhrist.

Un singur lucru va trebui să surprindă lumea gânditoare. Patru ani a stat coaliția la putere și a venit cu misiunea de-a înfăptui votul universal, — și a amânat rezolvirea acestei chestiuni de pe o zi pe alta. De unde acum deodată această grabă pentru rezolvirea ei?

Bugetul cultelor. Comisia financiară a Camerei deputaților a ținut Luni ședință pentru a discuta proiectul de buget al ministerului de culte și instrucție publică. Discuția a fost scurtă și s'a sfârșit cu aprobarea bugetului.

La discuție a luat parte și ministrul de culte, contele Zichy, care între altele a declarat că a patra universitate, în cazul cel mai rău o facultate tehnică, se va înființa la Seghedin.

Vorbind despre scumpirea traiului, a recunoscut necesitatea de-a se îmbunătăți și lefurile învățătorilor dela școlile populare, dar a adăugat numai decât că aceasta deocamdată este cu neputință, fiindcă statul nu dispune de mijloace bănești trebuincioase. (Milioanele se cheltuiesc pentru armată și scopuri de maghiarizare! Nota Red.) A mai adăugat că în același timp ar trebui să se mărească și lefurile nu numai ale învățătorilor dela școlile de stat, ci și ale celor dela școlile confesionale (cari într'adevăr sunt într-o stare materială și mai rea. N. R.)

În ședința de Vineri comisia va discuta bugetul ministerului de comerț.

Ședința Camerei. În culoare se observă că mâine și poimâine nu este ședință, pentru că mulți deputați au plecat de pe acum acasă.

Ședința de altminteri a fost ca și cea de ieri s'au făcut numai votări nominale.

Nu mai în culoare se vorbea că guvernul a renunțat la pace și a primit punctul de vedere al contelui Tisza: luptă fără împăcare.

A fost bibliotecarul unei Biblioteci din Iași, de unde a fost dat afară și supus unui proces monstruos; a fost revizor școlar în două județe din Moldova, și-a fost înlăturat din funcție odată cu schimbarea guvernului.

A fost un boem incorigibil, ducând o viață dezordonată prin cele mai inferioare localuri din capitală. A iubit o femeie — și scrisorile lui de iubire au fost date publicității, ca să se știe „Cum a iubit Eminescu”.

A fost redactorul părții neoficiale a unei gazete din Iași și redactorul unui ziar politic din București.

A fost un om care a înebunit și a murit într'un ospiciu de alienați, lovit în cap de piatra unui alt nebun. A rămas de pe urma lui un volum de vre-o 60 de poezii perfecte, în care se cuprinde un pesimism păgubitor tineretului. Un popă din Blaj și încă nu știu mai cine, mi-se pare Aron Densușeanu, au scris împotriva lui Eminescu, susținând că poezia lui trebuie izgonită de pretutindeni, fiind poezia unui suflet bolnav, poezia unui suflet degenerat.

Acesta a fost Eminescu: Un om care a dus o viață dezordonată, un om care a murit nebun și de pe urma căruia a rămas o poezie bolnavă și periculoasă pentru sufletul tineretului nostru. Cu aceste caracterizări a fost privit Eminescu multă vreme de către societatea românească.

După moartea lui a urmat o epocă de imitare bazată pe cea mai desăvârșită neînțelegere.

Tineretul unei întregi generații — pornind dela ceace se chiamă „pesimismul lui Eminescu” — a început să și lase plete exagerate, să facă pe disprețuitorii acestei vieți, să scrie versuri de

jelanie împotriva unei lumi prin care ei treceau îmbrăcați în mantia nedumeritului Hamlet.

Pe urmă a venit critica noastră care l-a judecat în cele mai deosebite chipuri. Apărător al idealului conservator — a zis cineva, referindu-se la articolele lui din „Timpul”. Reprezentant al artistic al proletariatului intelectual din România și apărătorul celor înfrinți de suferință — a zis criticul cu vederi socialiste. Un vrăjmaș al elementului străin, deci un naționalist intransigent, — vor fi zis, de sigur alții, dând ca exemplu imprecățiile din vestita lui „Doină”.

Un pesimist cu accente funebre, — influențat de filosofia neagră a lui Schopenhauer — s'a zis de atâția înși și sub atâtea forme. Un mare cugător modern, care a dat limbei noastre literare scilipiri necunoscute până la el — s'a zis și s'a scris în nenumărate rînduri. Judecăți greșite, sau judecăți unilaterale s'au resfrînt rînd pe rînd asupra lui Eminescu într-o vreme care a durat până mai acum câțiva ani.

O schimbare sufletească însă se săvârșește în sânul societății românești, în ceace privește judecarea valorilor noastre literare și culturale.

Această schimbare sufletească, răzimată pe noi îndrumări literare și culturale, se răsfrînge și asupra lui Eminescu, a cărui personalitate se întregeste tot mai mult, în urma unor cercetări pline de pietate și de înțelegere.

Școțând la lumină toate poeziile lui, nu numai acelea care erau socotite ca perfecte, ci și acelea din care se putea urmări evoluția sufletească a lui Mihail Eminescu, cercetându-se toate fazele vieții lui în legătură cu diferitele înfățișări ale activității sale literare și desgropându-se

toate articolele din ziarele pe care le-a îngrijit ca redactor, — s'a văzut că în fața noastră se încheagă un Eminescu cu totul deosebit de acela pe care'l cunoscuse generația dinainte.

N'a fost Eminescu un om, a cărui viață sufletească și ale cărui manifestări literare să se fi petrecut în afară de ori și ce legătură cu împrejurările și cu necesitățile neamului românesc. N'a fost un bolnav izolat, un sceptic cu brațele încrucișate, un disprețuitor al vieții care curgea în jurul lui, un cântăreț al nimicieniei, din ascențele căruia să se desprindă numai trăsăturile unui individualism exagerat care se consumă în sine, fiind despărțit prin ziduri mari de vuetul uriaș al vieții înconjurătoare. Cia fost un om cu o energie și cu o bogăție sufletească intensă, trăind într-o necurmată legătură cu viața sufletească a neamului din care făcea parte.

Nu s'a văzut în lumea asta numai pe el, numai durerile și numai visurile lui, ci a văzut întreaga societate în mijlocul căreia își mișca mintea și simțurile lui. N'a fost un boem înarmat de viața care n'are nici un scop precis, un boem recutat din categoria oamenilor neisprăviți, un boem în neputința de a se adapta, fiind lipsit de însușirile trebuincioase, și pe care societatea îl elimină afară din sânul ei, ca pe un element inutil, silindu-l să ducă viața aceea dezordonată a oamenilor purtați de jocul capricios al împrejurărilor — ci a fost un mare și puternic suflet românesc, care cuprindea în sine o bogată experiență a pământului românesc, o adâncă învățtură răzimată pe serioasa pătrundere a trecutului nostru, un sistem de convingeri pe care știa să'l apere cu îndărătnicie și o cultură superioară din

Spre prăpastie.

De Roman Ciorogariu.

II.

Trădător de neam.

În Noembrie se împlineste anul dela izbucnirea crizei. Domnul Dr. Iustin Marşieu destăinuise nu de mult unui prieten, că dânsii cu un an mai înainte de izbucnirea crizei mă ţineau sub pândă, aveau chiar întruniri secrete în cari se pregăteau la asalt, numai pretextul îl aşteptau. În aceeaş vreme a comploturilor, pe faţă mi-se gira de sincer stimător. Dar trecem peste aceste lucruri ome-neşti.

Domnul Dr. I. Marşieu cade în greşala oamenilor tineri, cari cred, că dela dânsii se începe numărarea zilelor. Faptul e că dânsul numai atunci fost iniţiat în rolul său de detectiv.

Domnul Vasilie Goldiş a venit să facă carieră în Arad, cum zicea dânsul. Mai înainte încercase să facă cariera la gimnaziile de stat, şi atât de sigură îşi ţinea odată numirea de profesor la gimnaziul de stat din Braşov, încât cu banchet îşi luase şi adio dela colegii săi dela gimnaziul românesc. Domnul Ioan Beleş, pe vremuri deputat guvernamental, ar şti spune despre intervenţia ce i-a cerut-o patronul dlui Vasilie Goldiş, fericitul episcop Iosif Goldiş, ca să fie numit profesor la gimnaziul de stat din Arad, dar nu i-a succes. Ce nu i-a succes însă pe carieră străină i-a succes la noi. Părintele Vasilie Mangra i-a deschis calea la această carieră prin aducerea dânsului la Arad sub patronatul fericitului episcop Goldiş, care se ştie că făcea politică guvernamentală. D. Vasilie Goldiş a intrat pe această poartă triumfală a aspiraţiilor sale bine provăzute cu merindea pensiei din Braşov şi cu adausul personal de salar în Arad. Eu n'aveam parte în arcanele politice mai înalte, ci mă bucuram că d. Vasilie Goldiş se va stabili în Arad şi că voi avea un sincer colaborator la opera culturală ce o săvârşiam aici.

D. Dr. Ioan Suciul a avut un ghinion la începutul carierei sale. Un scriitor din cancelaria advocaţională a dlui Oncu de pe vremea când dsa făcea advocatură, a furat un fascicol din cancelaria advocaţională. Din actele furate a făcut o chitanţă falsă, că d. Oncu ar fi luat o provizie de 80 cor. dela clientul său pentru exoperarea, respective votarea unui împrumut dela „Victoria”. Actele aceste falşe le-a dus la d. Dr. Ioan Suciul, iar acesta din interes de moralitate publică le-a dus la redacţia „Arad és Vidéke”, care a dat cu ele năvală aspră asupra existenţei „Victoriei” şi asupra

băncilor româneşti peste tot. La tribunal s'a dovedit falşificarea, dar făptuitorul Todorean a fugit în Tară dinaintea judecăţii tribunalului. În urma acestui ghinion, d. Dr. Ioan Suciul a rămas o monedă fără curs politic. Părintele Mangra i-a dat dlui Dr. I. Suciul brevetul, pentru ce i-a şi rămas recunoscător întotdeauna, pe noi însă nu ne-a putut uita, în special pe mine care apăram institutul „Victoria” şi pe d. Oncu. De aici provine vechia sa animozitate contra mea, deşi eu i-am dat toate semnele de uitare. Şi eu sunt oare de vină dacă acum iarăş e încurcat cu încesările consistoriale din Secaşiu în calitate sa de fisc consistorial?

Recunoştinţa îi făcu pe amândoi sfetnicii intimi ai părintelui Mangra, iar eu rămăsei aproape străin în această prietenie şi meru certat de părintele Mangra, că nu sunt destul de „flexibil” faţă de amicii săi, d. Goldiş şi Suciul, cari întocmai aşa mă pârau atunci la părintele Mangra cum mă părăse acum la domnul Vaida. Acestea nu sunt poveşti, martor imi este întreg Aradul.

Articolul ungurese „scris în cea mai neaoşă limbă maghiară”, — cum zice d. Dr. Al. Vaida-Voevod în broşura sa — şi apărut la 1903 în „Tribuna” a fost fructul politice personale ce o inaugură d. Goldiş în Arad, sub binevoitoarea ocrotire a părintelui Mangra, care dela mutarea sa din Arad a intrat în legături cu contele Tisza. Articolul acela de împăcare dedicat contelui Tisza este scris de d. Vasile Goldiş.

Mai clar nu se poate vorbi în spiritul politice de pace a părintelui Mangra de cum vorbeşte d. Goldiş în acel articol dedicat în ediţie specială contelui Tisza István. Insuşi d. Vaida recunoaşte în articol pecetea politice părintelui Mangra şi-l încriminează pe numele meu, că eu aş fi autorul, în cazul cel mai bun complicele articolului încriminat. Cetiţi, mă rog, la pag. 42 a broşurei dlui Vaida, ce conluşie de tradare de neam trage d. Vaida pentru mine din acel articol, iar d. Goldiş, autorul articolului ungurese, tace ca peştele în apă; tace şi d. Vaida după ce i-s'a spus în „Tribuna”, că autorul articolului tizaist este însuşi d. Goldiş. Ce bine ar fi dacă n'ar mai exista „Tribuna”, n'ar fi fost unde să se desvălească paternitatea dlui Goldiş la articolul încriminat.

Rezumată chestia aceasta a articolului ungurese dedicat contelui Tisza, dă morala că: d. Goldiş este echivocul care umblă cu doi bani în trei pungi punându-şi fătul său sub altul; iar d. Dr. Vaida-Voevod acopere acest făt cu tăcerea sa şi după ce i-s'a desvălit paternitatea articolului; este dar de rea credinţă. Aceaş metodă ca la actele tradării de patrie: seducerea lunei prin acte clandestine.

Sub coaliţie intră d. Goldiş în „relaţii” directe

cu Apponyi, cu care, zice d. Vaida (pag. 7), Mangra nu putea sustinea relaţii. În dosul acestor relaţii trebuie că s'a petrecut ceva lucru tainic, care a îndemnat pe contele Apponyi să-i trimită vorbă dlui Goldiş prin un asesor consistorial din Sibiu în termeni grosolani, că nu este sincer, pentru că altcum a vorbit cu dânsul şi altcum a vorbit în cameră.

Nu ştiu ce taine s'au petrecut între d. Goldiş şi contele Apponyi, decât că eu ajunsesem sub coaliţie între două focuri. Guvernul mă trage în cercetare disciplinară pentru atitudine nepatriotică, iar „Lupta” organul comitetului naţional, pentru atitudine echivocă din punct de vedere naţional. Servirea dlui Dr. Iosif Siegescu ar fi fost începutul.

Din relaţiunile oficiale.

D. Dr. Iosif Siegescu era trimis de guvernul coaliţiei după criza din Caransebeş, să facă ordine şi la institutul din Arad, cum se zicea şi prietenii mei (!) saltau de bucurie că acum vine rindul pe Ciorogariu. Programul primirii lui l'am stabilit împreună cu comisarul consistorial, cu d. Goldiş şi cu corpul profesoral. L'am primit dar cu toate onorurile ce i-se cuvin unui comisar ministerial, chiar după indicaţiunile comisariului meu, d. Vasilie Goldiş şi după terminarea inspecţiei, re bene gesta, l'am petrecut cu d. Goldiş la gară. În restimpul inspecţiunii, d. Goldiş a legat prietenie strînsă cu d. Dr. Siegescu, s'au făcut „per tu” şi i-a făcut e-logii călduroase pentru purtarea loială faţă de institutul şi eminentele sale calităţi pedagogice. Din primirea aceasta s'a făcut mare lărmălaie în Lupta. Despre d. Goldiş apogetul dlui Siegescu şi conemisant în lojele din Budapesta nu vorbia nimeni, ea şi când nici n'ar fi văzut pe d. Siegescu. Nu ca aeuze contra dlui Goldiş aduc acestea, nici ca lăpdare de ceea ce-am făcut, căci aveam datoria de-a primi cu cuviinţă pe comisarul ministerial, ci ca caracterizare cum se plasează în publicitate lucrurile.

„Tribuna” a combătut cu furie candidatura dlui Dr. Siegescu în Oraviţa, drept dovadă că nu eu cu relaţiile mele oficiale stam peste ea ci ea stă peste relaţiile mele oficiale. Numai odată am intervenit în chestie de onoare. „Lupta” anume, a scris despre d. Dr. Siegescu, că a furat o umbrelă pe vremea când era băiat de cl. a IV-a civilă, iar d. Siegescu a trimis desmintire dela un valoros membru al partidului naţional cum e părintele protopop Andrei Ghidiu şi dela d. avocat B. Muntean, la cari se făcea provocare în acel articol. Am întervenit la „Tribuna” să se publice declaraţia dlui Ghidiu şi Muntean, şi am detestat acest fel de luptă. Aceasta datorie morală a fost

care înţelegea să coboare cât mai multe binefaceri sufleteşti asupra societăţii din jurul lui. A fost, prin urmare, un luptător izolat, având în faţa lui o societate de oameni, cătră care îndrepta un cuvânt nou, o chemare nouă. Un luptător prin arta, prin cultura şi prin viaţa lui. Mii de legături se împleteau între activitatea lui de artist şi de cărturar şi între societatea în sânul căreia răsărise.

Eram pe atunci cuprinşi de înfrigurarea unor prefaceri grăbite.

Se dărimă fără milă un întreg edificiu creat prin evoluţie istorică şi se aduceau în loc elemente culese la întâmplare dintr'o lume care nu era a noastră. Pierzându-se din vedere că instituţiile unui popor nu sunt de folos decât atunci când ele sunt expresia ultimă a unei desvoltări istorice şi cuprind în ele experienţa acumulată a vremurilor apuse, noi ne apucasem la începutul veacului trecut să luăm din Apus forme şi vestminte sociale cari nu se potriveau cu realitatea istorică a neamului nostru.

Faptul acesta a dat naştere unei puternice crize morale, unei dezordini sociale cu adânci răsunete în sufletul societăţii de atunci.

Mulţumită acelei clipe de complectă dezor-

dine, s'a născut o clasă dirigentă cu totul străină de temeiurile noastre sufleteşti, din sânul căreia a pornit politicianismul corupător de caractere, politicianismul care nu ştie să facă selecţie, politicianismul care nu cunoaşte nici un scrupul, politicianismul oamenilor uso picioare iuţi, cu mâinile lungi şi cu suflete uşoare, politicianismul care a întins dinaintea lui Eminescu cea mai revoltătoare privilegiu, smulgându-i accente puternice de desgust, accente de satiră violentă.

Eminescu a fost un judecător adânc, un critic necruţător al vremii în care a trăit. S'a vorbit meru despre pesimismul lui cu caracter social. Acest pesimism însă are la temelia lui un optimism sănătos, un optimism hrănit de idealul pe care ochii lui îl ţinteau necontenit — şi pentru acest ideal svârlea el săgeţi întăritate împotriva unei stări de lucruri care-i inspira cea mai puternică revoltă.

Văzând în jurul lui o puzderie de oameni lipsiţi de merite, văzând această obraznică împulzire spre locurile de sus a sufletelor inferioare, văzând câtă imoralitate se ascunde în sânul luptelor politice, văzând în ce chip biruinţa ridică în sus pe nişte oameni din gura căroră n'a eşit o vorbă sinceră şi a căror viaţă n'a însemnat niciodată o jertfă pentru interesele superioare

superioare ale acestui neam, văzând că jos la temelia clădirii noastre naţionale se găseşte o ţărâname uitată, o ţărâname al cărei suflet e ucis de cea mai neagră incultură şi a cărei putere de viaţă se stinge tot mai mult din pricina unei sărăcii crescânde, o ţărâname care n'are alt rost decât să slujească de motiv unei democraţii nesincere, — văzând că peste tot se nesocoteşte rolul hotărâtor pe care trebuie să-l aibe cultura în afirmarea energiei naţionale a unui neam — Eminescu a visat o luptă de îndreptare, o luptă de înnoire sufletească a neamului nostru. Visul acesta înalt se întrevide în cea mai mare parte a activităţii lui de cărturar.

Da, a visat o luptă, o luptă pe care el n'a putut-o duce cu vorba răsunătoare care străbate mulţimile, ci a închis-o în slova trudită a scrisului său, iar astăzi când scrisul său stă dinaintea noastră, simţim că lupta se dă în fiecare din noi, simţim cum sufletul nostru se transformă în ostaş al cuvântului pe care Eminescu l'a rostit cu atâţia ani în urmă. De abia astăzi, lumina scăpărată de Eminescu îşi face loc în sufletele noastre şi lupta pe care a visat-o el îşi găseşte ostaşii cuveniţi.

În mijlocul oamenilor cari ţinteau să se ridice fără să deie nimic, — Eminescu şi-a dat tot

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultaţiuni medicale,
TIMIŞOARA, Városház-utca 14.

Operează şi vindecă boli de piele şi sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor şi a altor formaţiuni cu aceleaşi raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beşică prin electricitate.

Consultaţiuni pentru operare şi boli de piele dela 8—9 ore a. m. şi dela 2—5 p. m. Celor din provincie, căroră se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziţie camere confortate anume

timbrată de crimă națională în „Lupta” și eu dat gata de echivoc.

Astăvară pleasem în 1/14 Iulie la Tekirghiol. La gara din Arad așteptam trenul de Budapesta din care se dăduse jos d. Siegescu să iee masa și iată și părintele arhimandrit Augustin Hamsea. Părintele arhimandrit mergea la Lipova, d. Siegescu peste Copșa la Oena, iar eu peste Alvinz la Sibiu. Dâșii urcară în clasa I, eu ca om de a doua mână în clasa a doua. Din acest caz „Românul” face următoarea minciună:

„Personalii. Domnul Dr. Iosif Șeghescu, profesor de universitate și deputat dietal al cercului Oravița a plecat azi din Arad în societatea Prea Cuvioșiei Sale dlui Roman Ciorogariu, directorul institutului teologic-pedagogic și prim-comanditarul ziarului național „Tribuna”, la Cuvin, unde vor petrece câteva zile plăcute la viaa dlui Dr. Sever Ispravnic, nepotul P. C. Sale părintelui protosincol R. Ciorogariu”.

La ce i-a trebuit dlui Goldiș această minciună? Mai trebuie să explic?

Așa mi-s'au exploatat relațiile oficiale cu comisarul ministerial al institutului de sub direcțiunea mea, d. Dr. Iosif Siegescu, căci de, d. Goldiș știe că audacter calumniare, semper aliquid haeret.

Pofta de episcopie.

Episcopiiile preocupă îndeosebi pe d. Vaida, ci că imi pregătesc calea la episcopie. Faptul e că însuș d. Goldiș a voit să mi-o pregătească. Dâșul a făcut planul cu d. Dr. Siegescu să mă împace cu Burdea, mi-au adus la cunoștință acel plan și a scris dlui Petre Ionescu în Budapesta să ne facă rost de întâlnire, pe vremea când se știa că părintele arhimandrit Filaret Musta nu va fi confirmat în scaunul episcopesc din Caransebeș, dar spre norocul meu nu m'am dus și totuș „Românul” dlui Goldiș care m'a trimis la Burdea, exploatează această ademenire a șefului său pentru ca să mă inculpeze că am vroit să ajung prin Burdea episcop la Caransebeș. El mă trimite și el mă cârăie, — ce suflet Doamne.

D. Dr. Nicolau Ionescu în broșura sa dedicată astă-vară dlui Goldiș mai relevază și monstruoșitatea, că d. Goldiș ar fi intrat în pertractări cu un domn, ca el, în scopul ca d. Goldiș, și cu soții săi, să ducă la îndeplinire înlăturarea episcopului de pie memorie Nicolau Popea din scaunul episcopesc, dacă Burdea le va da garanță, că guvernul mă va numi pe mine de administrator episcopesc în Caransebeș, până la îndeplinirea scaunului prin alegere. Va să zică domnul Goldiș, spiritus rectorul partidului național, fără știrea mea, care aveam o adevărată venerațiune față de episcopul Popea, în numele soților săi, adică a

sufletul lui, toată floarea simțirii și minții lui, fără să ceară și fără să iee nimic. A fost un om care s'a dat întreg, s'a dat cu pasiune și cu sinceritate unei societăți pe care el ar fi dorit'o altfel, nu pentru el ci pentru binele ei. Prin scrisul lui, s'a pus temelia naționalismului adevărat, naționalismul care îndreaptă ochii spre toate acele realități din care se alcătuiește ființa unei societăți naționalismul științific, naționalism regenerativ, care spulberă himerele și pune în locul lor adevărul.

Așa vedem noi astăzi pe Eminescu: Un om deschizător de drumuri, îndreptător de suflete, o conștiință luptătoare, o minte robită de convingeri neștrămutate, o simțire care nu vibrează numai penru sine, o fărâșă din marele suflet al neamului nostru care s'a mistuit în ardoarea unei munci regeneratoare. El înfățișează un capitol strălucit din seria uriașelor sfertări pe care le face neamul nostru pentru a se regăsi pe sine. Iar astăzi, când cunoaștem deaproape viața și munca lui Eminescu, suntem cuprinși de cea mai

partidului național, oferă lovitura de constituție guvernului, zice d. Ionescu, iar d. Goldiș nu este acasă pentru lămurirea acestei acuze grozave, ci se spală cu un Galgen-humor echivoc în coloanele „Românului”. Domnul căruia i-a oferit această monstruoșitate trăiește, trăiește și eu, în numele cui s'a făcut ofertul, haid deci dle Goldiș la un juriu să se facă lumină. Ori ai tractat în numele comitetului național cu d. Siegescu și Burdia și atunci d. Vaida conștient pervertește lucrurile, ori n'ai avut mandat dela comitet și atunci pe Goldiș să-l răstignească d. Vaida, — pe cel care a lucrat contra intențiunei comitetului, iar nu pe mine, care am fost de dâșul învitat la Canossa dar nu m'am dus. Mai presus de toate însă să se clarifice chestia detronării.

La alegerea a doua a fost ales părintele Dr. Traian Badescu. Toți simțeam greumântul situației ce s'ar crea constituției bisericești dacă n'ar fi confirmat nici acest ales al bisericeii, drept ce s'a strins și mai mult rîndurile pentru demonstrarea dorinței comune a bisericeii, dar fără noroc — alegerea părintelui Badescu încă a fost anulată.

La a treia alegere părintele Olariu a rămas singurul candidat din dieceza. Părintele Olariu n'a făcut politică nici când, ci a lucrat la catedră și a scris cărți teologice de valoare; el este cel mai de valoare scriitor bisericesc la noi și se bucură de stimă generală ca bărbat de știință și de bune moravuri.

Spre nenorocirea lui însă, i-s'a atașat Burdea la alegerea de episcop prin ce a perdat simpatiile oamenilor și mai ales că a candidat contra părintelui arhimandrit Filaret Musta. Eu știam că părintele Olariu nu este angajat la politica lui Burdea, drept ce ca prietin și coleg i-am dat sfatul să dumărească lumea asupra raporturilor sale cu Burdia și peste tot asupra rolului ce l-a avut în conflictul din Caransebeș, intrînd în sfat ca să nu zic cartel, cu părintele Musta și Badescu. Acestea erau relațiile mele cu părintele Dr. Iosif Olariu și nu mă rușinez de ele.

Despre candidarea părintelui Dr. Miron Cristea prin comitetul național nu putea fi vorba, căci atunci dl Goldiș n'ar fi putut pertracta cu agreeții guvernului în altă direcție și domnul Oncu, valorosul membru al comitetului național, încă trebuia să știe despre aceasta, dar trebuia să știe și „Tribuna” care făcea opinia publică în jurul episcopiei din Caransebeș. Despre părintele Cristea se vorbea numai în ordinea simpatiilor. Așa s'a întâmplat că dl Oncu, la scrisorile cari ne veniau din dieceza Caransebeșului dela membri ai partidului național și aderenți ai părintelui Cristea, și cari scrisori ne spuneau că membrii ele-

puternică părere de rău, că atâta vreme a trebuit să treacă, fără ca din scrisul lui să scoatem tot aurul svârilit de mintea lui superioară.

Ani de-arândul ne-am învățit în jurul izvo- rului de unde puteam sorbi picătura însănătoșirii noastre morale. Ani de-arândul am ocolit pe Eminescu cel adevărat, zăbovind astfel folosul moral ce se putea ridica din contactul apropiat cu mintea și cu simțirea lui.

Astăzi însă, când orașul Galați cinstește amintirea lui Eminescu prin ridicarea unui monument, nimeni nu se mai gândește la un Eminescu boem, la un Eminescu înamorat de Nirvana, la un Eminescu romantic desfăcut de realitatea vieții înconjurătoare, și toți ne gândim la Eminescu cel adevărat, în a cărui muncă se cuprinde un program pentru toate manifestările vieții noastre naționale.

Un program pentru literat, care nu se poate înfrăți cu condeiul dacă sufletul lui nu cuprinde în întregime sufletul uriaș al neamului din care face parte; un program pentru bărbatul politic,

ricali ai sinodului, simțindu-se rămași în minoritate s'au declarat pentru părintele Olariu — așa s'a întâmplat, zic, că dl Oncu le-a recomandat ca ultima rațiune soluțiunea de a se asigura și pentru eventualitatea aceasta prin garanții din partea părintelui Olariu, că va restabili pacea în biserică, zguduită în Caransebeș și va curma opera destructivă a lui Burdia mai presus de toate însă, că va da garanțiile cuvenite pentru partidul și programul național. Atâta a fost toată ingerința noastră în alegerea a treia din Caransebeș.

Din acest caz iarăș s'a făcut chestie de Burdism și tradare. Domnul Oncu le cerea publicarea pretinselor scrisori trădătoare despre care scriau în organele lor autorizate, dar fără rezultat, căci savanții Măglași cu scrisorile în buzunar umflau mai departe cimpoiul tradării și lefegii acestei atmosfere aplaudează. Onoarea n'are preț înaintea oamenilor acestora; pe cine au pus odată pecetea pusă rămâne și basta.

Dar pe dl Vaida nu'l lasă grijile episcopiiilor noastre nici după îndeplinirea scaunului episcopesc din Caransebeș. Prinde o insultă făcută de un anonim din Sibiu, amicului și colegului meu Dr. Euseb Roșca în „Tribuna” și mi-o pune și aceea în socoteala poștei mele de episcopie. Ci că am avut intențiunea să blamez pe rivalul meu la episcopie, pe Dr. Roșca.

Mai nainte de toate episcopii vacante nu sunt acum, nici nu e prospect să fie, căci har domnului episcopii noștri de astăzi sunt integri, cinstiți, sănătoși, iar alte episcopii noi, bun e Dumnezeu, de le vor ajunge strănepoții noștri. După aceea eu am fost care am desaprobat acel atac și am cerut „Tribunei” reparație. I-am scris lui Roșca și m'am pus în înțelegere cu regretatul Dr. Șpan care a scris apărarea lui Roșca în „Tribuna”, dându-i satisfacția deplină. Dar pentru dl Vaida toate sunt Hecuba, el este paznicul episcopiiilor ortodoxe și le teme de mine, căci vezi Doamne, în sinoadele eparhiale nu e destulă garanție. Dl Vaida nu ține seamă că unde dă și unde crapă.

Voghea dlui Vaida are asemănare cu veghea lui Pichler. Cine nu'și aduce aminte cum după moartea lui Kossuth s'a ivit pe orizontul politicii maghiare un jidovaș din cale afară isteț, care petrecuse câțiva vreme în Torino. Acest jidovaș a pășit pe arena politică ca moștenitorul politicii lui Kossuth. În turneurile sale electorale spunea naivilor alegători dela țară, cum Kossuth înainte de a'și fi închis ochii pe vecie i-a zis: „grijește Pichler fătul meu de țara ungurească” și el acum a venit în țară să grijească de țara ungurească. La o adunare poporală vede pe tatăl său tocmai când își spunea legendele paișoptiste. Repede îi șoptește: „taci și nu spune, că'mi ești tată, căci

căruia nu-i este îngăduit să se erijeze în conducător, dacă în sufletul lui nu răsună sincer și puternic toate necesitățile care se frământă în alcătuirea societății noastre.

Și ca să mântui, nu pot găsi o îcheiere mai nimerită, decât în următoare comparație. Știți ce înseamnă Eminescu pentru viața noastră națională? Gândiți-vă la jertfa pe care a făcut'o meșterul Manole, închizându-și trupul iubit al soției sale în zidul care se dărâamă în fiecare noapte.

Eminescu e cel mai superior suflet care s'a ridicat până acum din mijlocul nostru și care s'a jertfit singur, făcând din jertfa lui piatra de razim a dezvoltării noastre de astăzi și a dezvoltării noastre de mâne.

Pardesii dela 32 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

tocmai acum le spusei că ai murit în lupta dela Isaszeg”. Așa păzește și d. Vaida de episcopiiile ortodoxe, pentru că de, pe el l-a încredințat marele Șaguna să păzească autonomia bisericii ortodoxe.

(Va urma).

Nemulțumirea din Boroșineu.

Vre-o 40 de țărani sdraveni și frumoși, cu toții din Boroșineu, ne-au venit azi la Redacție cu plânsoare, rugându-ne să intervenim pentru reintegrarea în post a dlui învățător Pavel Dârlea, care printr'o hotărâre a forului consistorial a fost zilele aceste „destituit în mod preventiv”. Pe fețele țăranilor ceteam o mâhnire adâncă, iar ochii lor scâpărau ca de conștiința unei mari nedreptăți.

Un unchieș, cu înfățișarea vioaie a prins să ne spună că ei vin în numele satului întreg și că sunt hotărâți să-și smulgă dreptatea cu ori și ce preț, chiar și cu prețul de-ași părăsi școala lor românească și de a-și da ajutorul pentru înființarea unei școli străine în sat. Dreptatea aceasta, după cum am spus, ar fi reșezarea învățătorului la catedră, după ce a fost înlăturat de-acolo, — cred țăranii — pe nedreptul. Asta e părerea întregului sat.

Dela noi bunii țărani s'au dus la vladica, nu l'au găsit însă acasă și au fost primiți de d. referent școlar Dr. Ciuhandu, care le-a făgăduit dreptatea.

Dorind să aflăm precedentele ne-am adresat și noi dlui referent școlar al consistorului și ne-am convins că la locurile competente chestiunea e judecată din punctul de vedere al intereselor bisericesti și școlare. Ne-am convins în același timp că n'am folosi nimic dând publicității cauzele tulburării din Boroșineu, ba, poate am îngreuna și mai mult o deslegare norocoasă.

Poporul nostru din Boroșineu e floarea poporului din aceste părți. Țăranii luminați și cinstitori ai credințelor românești, între cari n'a putut să pătrundă până acum nici sectarismul și nici neghina necredinței către steagul național. Comuna e una dintre cele mai puternice și întâmplările din ea au răsunat într'un ținut întreg. Credem deci că autoritățile bisericesti nu vor scăpa din vedere marea însemnătate românească a unui centru provincial cum este Boroșineu și că vor face tot posibilul pentru păstrarea bunelor stări de până acuma, găsiind mijloacele unei supreme înțelepciuni întru luminarea țăranilor și mai ales întru potolirea revoltei lor, care ar putea să sdruncine credințele străvechi, deschizând alvie largă tuturor curentelor antinaționale.

O soluție grabnică — se impune în modul cel mai imperios autorităților noastre școlare.

Scrisoare din Roma.

Ultimele lupte. — Pierderi colosale. — Episoade din război. — Alte trupe spre Africa.

Roma, 28 Octombrie.

(Dela corespondentul nostru). — V'am scris într'o corespondență din trecut, despre primul contact serios care a avut loc între trupele italiene și trupele turcești lângă puturile de apă din oaza numită Bu-Meliane. De atunci — v'a spus-o telegraful — Italianii au ocupat Cobruk și Homs (care în parantez fie zis a fost locul de naștere al împăratului Roman Septimiu Sever) fără nici o vărsare de sânge, și pe când noi trupe se pregăteau să debarce în portul Benghazi care refuzase să se predea, Turcii și Arabii din Cirenaica au dat un asalt înversunat Italianilor, asalt care a costat sute de vieți, căci lupta a ajuns la baionetă și vă închipuiți prea bine, că dacă lucrurile ajung în acest punct, în afară de morții dinainte, de data asta, când piepturile vrășmașilor sunt ținta dorită a vârfurilor ascuțite ale baionetelor, mult mai mulți morți vor fi. Voinicește s'au luptat și demni de ori ce laudă au fost soldații italieni, cari după o luptă de mai multe ore au respins atacul ostașilor turci, cari se bucură de faima războinică a unui trecut ce de șase sute de ani a ocupat istoria Europei. Mulți au pierit din ambele părți, dar această primă luptă serioasă a servit de botez de sânge armatei italiene care avea absolută nevoie să steargă pata ce de acum 15 ani s'a pus pe numele italian, în urma înfringerii suferite în Abisinia în lupta cu Negusul Menelik.

Neîndurata censură nu ne-a comunicat încă oficial numărul morților și răniților din această luptă, dar trebuie să fi fost foarte mulți, căci când două oștiri de mai bine de 2000 de oameni fiecare, ajung la baionetă, înțelegeți prea bine că sute de vieți trebuie să se fi stins din ambele părți.

A fost un adevărat botez de sânge, și acesta a fost începutul unei serii de lupte crunte și dureroase. Într'adevăr, la câteva zile după aceasta, în apropiere de Tripolis, în oaza numită Șara-el-Șar, o a doua luptă sângeroasă, urmată de mari pierderi, din ambele părți a avut loc și care s'a isprăvit cu victoria Italianilor. S'a petrecut astfel: Un regiment de infanterie și unul de bersalieri a fost atacat în oaza Șara-el-Șar de infanteria turcă, când fără veste, mai multe triburi arabe, cari se închinaseră Italianilor s'au răsvrătit și au atacat pe la spatele aceste două regimente. A fost un atac laș, un atac prin trădare, și a trebuit un eroism demn de epocă antică, ca Italianii să învingă; dar vai, pierderile au fost colosale și în afară de peste 1000 de morți turci și arabi, Italianii au suferit pierderi enorme, deoarece aproape tot regimentul de bersalieri a fost masacrat.

Episoade demne de povestit s'au petrecut în acest sângeros atac. Un bersalier rănit, a zis unui ofițer care îi da ajutor: „Domnule locotenent, băgați de seamă că vin gloanțe; depărtați-vă, vă rog”. Dar ofițerul nu s'a depătat.

Carabinerii italieni s'au acoperit de glorie. Un sergent major pe când făcea o recunoaștere, a căzut strigând: „trăiască Italia”. Lângă el, au căzut morți un brigadier și un locotenent, sub ploaia de gloanțe ce nu contenea.

Un carabinier care trebuia să ducă o ștafetă, cu toate că rănit de un glonț, nu s'a dus la ambulanță, ci mai întâi a căutat să îndeplinească ordinul avut. Generalul căruia i-a dus știrea l'a întrebat de ce îi curge sânge de sub pălărie. „Nu este nimic, a răspuns carabinierul, sunt rănit la cap cu un glonț”.

Vizitat de doctor, i-a găsit un glonț în osul parietal, rană destul de gravă.

Un sublocotenent de bersalieri a căzut strigând: „Copii, suntem bersalieri. Trăiască Italia”.

O companie din regimentul 82 de infanterie, când a ajuns lângă o moschee, a fost onrită din mers de o ploaie de gloanțe, între două ziduri

nalte cari mărgineau strada: cu lopețile, soldații au făcut spărturi în zid, și trecând de cealaltă parte, au apucat pe inamic pe la spate, făcând mulți prizonieri.

Căpitanul de marină Rosselli, cu revolverul în mână, a înaintat printre casele Arabilor făcând drum unei companii din regimentul 82 de infanterie.

U soldat, cu un picior frânt, cu toate că i-se poruncise să se ducă la ambulanță, a refuzat și a continuat să se lupte; a trebuit să-l ia cu sila patru oameni și să-l ducă la spital.

Și sute de exemple ca cele ce vă spusei se întâmplă în fiecare zi, cimentând mai mult faima latină a luptătorilor italieni.

Și totuș, numărul soldaților ce sunt astăzi în Africa, deși ajunge la suma de 45.000, este insuficient, deoarece Arabii sunt toți de partea Turcilor, iar armata regulată musulmană este hotărâtă și tenace. Guvernul italian a decis trimiterea în Africa a 100.000 de oameni, cari susținuți de focurile de pușcă și de tun, să cucerească complet această provincie turcă, care până acum a dat atât de mulți morți, atât dintr'o parte, cât și dintr'alta. Și astfel, două regimente de granatieri au și pornit spre Africa, iar alte brigăzi de infanterie sunt gata de plecare și nu așteaptă decât ordinul. Spiritul soldaților este excelent și cu toate că entuziasmul din primele zile a cam scăzut, totuși moralul trupelor este foarte ridicat și în lupte nu s'a constatat nici cea mai mică ezitare, nici cel mai mic murmur de discuție: se duc voioși, se bat ca lei, și mor ca eroi.

I. T. Alian.

Dela Asociație.

Apel către băucile românești și către comercianții și industriașii Români.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” va pune în zilele acestea sub tipar Calendarul „Bibliotecii populare a Asociațiunii”. Acest calendar va fi întocmit anume pentru trebuințele țăranului român și se va tipări în 30.000 de exemplare, dintre cari jumătate se vor trimite celor 15.000 de abonați țărani. Știind noi, că țăranii în multele lor lipsuri își caută adesea refugiu la reclamele din calendare, ne-am hotărât să adăugem la calendarul nostru și câteva coale pentru reclame. Aceasta o facem conduși de cea mai curată convingere, că prin aceasta aducem un plăcut serviciu băncilor, comercianților și industriașilor români. Vrem să dăm acestora prilej, ca pe lângă un preț neînsemnat să-și poată recomanda publicului mare mărfurile lor.

Prețurile reclamelor sunt foarte modeste și anume:

Pentru o pagină întreagă mărimea Bibliotecii populare 30 cor. Pentru o pag. de jumătate 15 cor. Pentru un pătrar de pagină 8 cor.

Cunoscând băncile, comercianții și industriașii români însemnătatea reclamei, care astăzi e sufletul negoțului, — credem, că nu va întârzia nici unul a ne trimite o reclamă cât de mică, mai cu seamă, că calendarul nostru va fi unul dintre cele mai răspândite.

Textul inserțiilor însoțite de prețul lor sau de obligație de achitare să se trimită până în 15 Noembrie n. a. c., pe adre-

Suspensorii, bandage și ochelari

Mașini de tuns, brice, foarfeci, ochiane, zwickeri, ochelari, baro și termometre, suspensorii, aparate de inhalat, totfelul de specialități de gumă elastică, PRINTEMPS cel mai perfect prezervativ femeiesc cu 4 cor., se poate căpăta exclusiv numai la firma:

Dobos Sámuel

din Temesvár-Józsefváros,
(Timișoara-Josefin)
Hunyadi és Miszits-u. sarkán.

sa: Administrația Bibliotecii populare a „Asociațiunii”, — Sibiu (Nagyszeben), strada Șaguna Nr. 6.

Sibiu, în 25 Octomvrie 1911.

Di Maniu despre situația politică.

La adunarea poporală dela Brașov d. Dr. Iuliu Maniu, fostul deputat al Vințului, a rostit un frumos discurs în care s'a ocupat pe larg și cu situația politică.

Reproducem această parte a discursului său.

În situația generală a țării se vorbește ca despre centrul preocupărilor politice despre obstrucția din parlament. Eu cred însă că nu obstrucția este boala care bântuie această țară. Obstrucția e numai un simptom al stării nesănătoase în care se află țara și e numai o urmare a conflictului puternic alor două curente puternice, cari domnesc azi aproape întreaga lume. Un curent este acela care pretinde pentru stat sacrificiile fără sfârșit întru menținerea sa. Un stat modern în concurența grozavă internațională, în lupta care se dă azi mai mult pe teren cultural și economic are lipsă de o serie întreagă de formidabile arme pentru menținerea sa. Pretinde grozave sacrificii de sânge și avere dela cetățenii săi. Aceste sacrificii chiar în urma mării lor nu le pot da numai capetele încoronate și feudali îngâmfati, ci trebuie pentru a le avea, să se adreseze la milioanele de cetățeni. Este apoi celălalt curent, curentul democratic, care nu mai suferă ca statul să fie patrimoniul domnitorului nici să fie alodiul câtorva feudali, ci în urma tendințelor democratice, acest curent pretinde ca statul să fie apărătorul milioanele de cetățeni cu întreg aparatul său, care iară în schimb are dreptul să pretindă ca cetățenii cari îl alcătuiesc să-l aperc cu tot sângele și avutul lor. Și acum în fața acestor două curente moderne este un partid politic maghiar în frunte cu contele Tisza (Jos cu el!), care vrea să dea tot ce trebuiește statului, dar de sine înțeles din punga și din sângele milioanele de cetățeni, însă nu vrea să se aplece curentului democratic și nu vrea să dea drepturi milioanele de cetățeni pe cari îi consideră numai de un bun material de exploatare. Este apoi celălalt partid maghiar, care nu vrea să dea acestei monarhii puterea armată trebuincioasă, nu vrea să presteze sacrificiile de sânge și de avere pentru a menține autoritatea acestei monarhii, în schimb însă pretinde dreptul democratic — dar numai pentru națiunea maghiară.

Ni-se impune de sine întrebarea că unde este în acest conflict locul nostru al partidului național românesc (Trăiască).

Răspunsul este foarte ușor și foarte clar. Locul nostru nu este în nici una din aceste două tabere. Noi trebuie să stăm în serviciul ambelor curente mari. Noi trebuie să dăm mijloacele trebuitoare în sânge și avere pentru menținerea acestei monarhii, care trebuie să fie o puternică apărătoare și a existenței noastre, dar trebuie să pretindem și drepturi democratice pentru toate popoarele și pentru toți cetățenii deopotrivă; noi trebuie să dăm statului tributul nostru, dar vrem să avem cuvânt în ocârmuirea acestei țări și vrem ca să hotărîm și noi atunci când e vorba ca să se statorească cât, când și unde trebuie să dăm sângele nostru și câștigul nostru (Trăiască). Este adevărat că azi încă cu acest punct de vedere al nostru stăm izolați în viața publică a acestui stat. Dar să nu ne supere această împrejurare ori cât de grea ar fi pentru noi, să nu ne supere pentru că singuri suntem azi încă, dar mulți vor fi cu noi în viitor. (Așa-i).

Pentru că cauza noastră este dreaptă, pretenziunea noastră este justă și gândirea noastră este în mersul curentelor sănătoase, cari trebuie să biruiescă! Nu mi frică de singurătatea în care suntem azi, pentru că învingerea va fi sigur a noastră, a partidului național român. (Trăiască. Așa-i.)

Este adevărat, că ni-se complică în mod grav chestiunea în urma împrejurării, pe care atât de

trist o resimțim, că întreagă această monarhie stă în serviciul politicii naționale maghiare din statul ungar și astfel monarhia aceasta pentru a cărei susținere și glorie atâtea sacrificii crunte au adus strămoșii noștri stă și ea în ajutorul politicii de exterminare a națiunii române din această țară. Imprejurarea aceasta nu e numai pentru noi dureroasă, ci o periculoasă pentru însăși monarhia noastră, pentru că politica nesănătoasă, care se menține în Ungaria și în parte și în Austria, slăbește în nespuse măsură puterea de viață și de acțiune a acestei monarhii.

În fața acestei situațiuni ni-se impune de sine întrebarea, ce atitudine se observăm noi? Să stăm cu mâinile împletite văzând cum se apropie pericolul discompunerii acestei monarhii, sau să contribuim nepăsători și noi mai departe la menținerea glorioasă a acestei monarhii, ca cu ajutorul sutelor de mii de baionete, cari le administrăm și noi, să lăsăm și mai departe să fim tot mai grozav împilați, roșiți și împiedecați în străduințele noastre naționale? Eu cred, că nici una nici cealaltă, ci trebuie să convingem cereurile dirigitoare ale acestei monarhii, că interesele politice și de existență ale elementului românesc sunt identice cu interesele de existență ale ei. Să convingem opinia publică a acestei monarhii, că cel mai puternic sprijin, al mării acestei monarhii este chiar puterea și mulțumirea elementului românesc, care totdeauna a știut să aprecieze, nu numai însemnătatea ei, ci și necesitatea de a aduce sacrificii în interesul menținerii ei. Trebuie să convingem întreaga opinie publică, că nemulțumirea constantă a unui popor aproape de 4 milioane este pericol pentru putința de a-și putea împlini marea sa misiune această monarhie.

Trebuie să convingem opinia publică și pe toți accia cari au la inimă puterea din prezent și gloria din viitor a acestei monarhii, că ea nu poate pretinde și mai departe să dea întreg elementul românesc, tot sprijinul său, cu dragă inimă pentru menținerea unei puteri, care în loc de a întări, seacă zi de zi puterile de viață alor aproape 4 milioane de Români și care conlucră în mod direct sau indirect la desființarea poporului românesc, care a apărut în trecut cele mai însemnate fortărețe naturale ale acestei glorioase împărății.

Trebuie să convingem opinia publică, că atunci când ni-se cere avutul și viața și noi avem dreptul să pretindem cele mai elementare îndreptățiri ale unei ființe omenești, avem dreptul să pretindem și pretindem cu toată hotărîrea cultură, libertate și viață. (Așa-i!) Și trebuie să convingem pe ocârmuitorii acestei țări și întreaga opinie publică, că fiind fiii acestei țări, avem dreptul a pretinde respectarea acestor atribuțiuni firești și să le facem învederat peste ori ce îndoială, că nu cunoaștem decât o singură cultură, cultura națională, că nu admitem decât o singură libertate, libertatea națională și nu vrem decât numai o singură viață: Viața națională.

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octomvrie, un nou quartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datorile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Administrația.

Adunarea poporală dela Chevereșul-mare.

— Corespondență particulară. —

Chevereșul-mare, 29 Octomvrie.

Des de dimineață, o negură deasă, apoi nori grei pe cer par a zădărnici adunarea convocată a se ținea în liber, în curtea bisericii. Mereu străbat însă razele soarelui, așa, că spre amiază avem iarăși una dintre cele mai frumoase zile de toamnă.

Intellectualii sosiți înainte de amiază la gară sunt primiți de mult popor, cu călăreți în costum frumos din comuna curat românească. Sosește lume multă din Arad, din Timișoara (Romul Cărăbaș, Dr. George Adam, Dr. Aurel Cosma, Dr. Ioan Dobosan, V. Magdu, etc.) din Buziaș (prot. Ioan Pepa, Dr. Victor Mercea, Buibaș etc.), din Receaș (Dr. L. Georgevici, Ioan Popovici etc.), foarte mulți preoți, învățători. Trăsurile până după amiază în continuu aduceau țărani îmbrăcați în costum de sărbătoare.

Cei sosiți i. a. cu toții au luat parte la sfânta liturghie celebrată de păr. protopop Ioan Pepa, cu mare ceremonie și asistență. D. a. la orele 2 a avut loc adunarea în curtea bisericii foarte spațioasă. O prea frumoasă cunună de dame și d-șoare încă a împodobit interiorul adunării.

Adunarea s'a început la 2 ore cu cuvântarea de deschidere, scurtă, dar însuflețitoare a prot. I. Pepa, care dă cuvântul ca primului orator dlu:

Dr. George Adam: Vorbește cu o voce clară și pătrunzătoare, despre situația politicii din țară și explică frumos, în ce situație tristă am ajuns, deși avem atâtea legi, cu care se laudă stăpânitorii, că sunt în favorul nostru. Face o privire la trecutul neamului, combate sistemul de stăpânire din trecut și prezent. Ajunge la concluziunea, că numai prin noi înșine ne putem feri, putem face spor la înaintarea neamului și la al nostru singuraticilor.

Dela votul universal, nu așteaptă favoruri mari pentru poporul nostru. Pentru că legi scrise și în favorul nostru avem și există și azi, dar stăpânirea totdeauna a știut afla calea, să nu le împlinească față de noi. Del noi depinde însă, ca să sfărîmăm acțiunea lor cu aceea, că drepturile legiferate, să le executăm, să le folosim, să nu le tradăm și noi.

Dr. Ioan Suciu a vorbit pe lung despre situația noastră desolantă.

Dr. Victor Mercea a explicat pe înțelesul tuturor ce înseamnă votul universal, egal, secret, după comună și fără restricții, făcând asemănare cu votul de azi, și sbiciuind în termeni energici pe trădători: cei ce își vând votul și cu el neamul.

A avut un foarte mare și frumos succes.

În decursul vorbirii sale — poate ca urmare a minunatei voci de bariton — numărul ascultătorilor crește neconținut, așa, că se umpluse curtea bisericii. Vre-o patru mii de țărani și țărance ascultă deja pe

Ion Văsiu. A vorbit cu apreciați vervă, între altele despre cum a cetit anul trecut în foaie, că „A murit un om”. Cum toți sătenii lui erau nedumeriți, îl întrebau cum poate să moară cineva, fără să-și dea sufletul morții de veci, să fie îngropat în pământ, și le explică fraților și din Chevereș și jur: pentru că și-au vândut neamul, ca vicarul dela Oradea-mare (Strigăte: moară, nu ne doare).

„Vezi rușinea mare a unui învățat. Dacă s'a dus unul dracului, n'o să mergem noi după el”.

A continuat apoi cu căldură despre iubirea de neam și a încheiat textual:

„Am venit în numele lui Dumnezeu, să vă vestese, că eu noi este și el, și dreptatea. Fiți tari în credință cătră fruntașii noștri, că-atunci nici porțile iadului nu ne vor învinge”.

„Spuneți vecinilor, cari n'au venit aici, să fie toți laolaltă totdeauna la cheanarea glasului domnilor noștri, căci atunci nu vor mai fi în stare să ne facă nedreptăți străinii”.

Pe Văsiu l-am auzit vorbind și la Belinț. Și m'a surprins, că deși ideile vorbirii sunt aceleași, totuși alte pilde folosește, și se acomodează împrejurărilor. Nu așa ultimul orator

d. *Vasile Goldiș*, care a vorbit textual vorbirea ce am auzit-o deja la adunarea dela Timișoara.

Moțiunea a explicat-o frumos d. *Dr. Aurel Cosma*, iar cetită a primit-o adunarea întreagă.

La orele 1/2 d. Pepa încheie adunarea, și urmează petrecerea tinerimei țărănești cu dansurile naționale, călușerul, bătuta, hora națională și cea din Cheveres.

Frumos a fost ultimul act. La îndemnul d. protopop Pepa, mai tot poporul a petrecut oaspeții până la gară.

Toată cinstea și onoarea aranjatorilor!

Războiul italo-turc.

În fața însemnatelor pierderi, suferite în războiul din Africa, guvernul italian s'a oprit pentru o clipă în loc; nehotărât, să aleagă între legarea unui armistițiu sau să trimită noi trupe pentru alimentarea luptelor ce devin din ce în ce mai serioase. Insufletirea efemeră s'a risipit ca un fum, cu toată vitejia eroică a bersaglierilor și pierderile înregistrate sunt astăzi recunoscute de însăși comunicatele oficiale italiene, ca neașteptate ce privește gravitatea lor. Și pe măsură ce Italienii sufer înfrângeri continue, crește insufletirea trupelor turcești, cari au luat lupta cu îndârjire disperată, determinând armata italiană la o tactică defensivă pe care cu cele mai mari jertfe — în împrejurările de față — abia de o vor mai putea susține încă câteva zile.

Fanatismul trupelor arabe nu cunoaște margini și războiul sfânt a fost proclamat pe toată întinderea pustiului Sahariei, locuită de beduini cari masacrează răniții căzuți în lupte cu cruzimea fearelor. Oamenii aceștia luptă contra încălcătorilor cu desnadejdea celui sărac care nu mai are nimic de pierdut și atacurile lor nu mai pot fi respinse, căci abili cunoscători ai țării proprii, cad ca o furtună în coasta ostașilor aduși din Italia și recuceresc pas de pas terenurile părăsite mai înainte, dintr'un motiv foarte cuminte, care nu numai că a cruțat viața supușilor turci și orașele lor, dar le-a dat și răgazul să se organizeze în vreme ce dușmanul sta cu mâinile în sân măgulindu-se cu o învingere ușoară care avea să-l coste scump pe urmă.

Puterile europene cunosc foarte bine fanatismul războinic al Arabilor și știu de asemenea că tribul Senussi, cel mai înverșunat adversar al Italiei, împărățiat peste toată întinderea Africii de miază-noapte ajută cu bani și cu arme trupele turcești, iar la cazul când soarta războiului va fi îndoielnică pentru sultan, va lua singur războiul — pe față — căci are nouă milioane de bărbați capabili de luptă, o mare visterie de război și un număr suficient de arme; deci vor face ca pacea să se încheie cât mai curând și vor înlătura războiul care în astfel de condiții ar putea deveni fatal pentru Italia.

Pierderile Italienilor.

Telegramele de ieri după amiază aduceu știrea că trupele turcești au recucerit Tripolisul și Benghazi, iar armata italiană, după pierderi însemnate, s'a retras între zidurile orașului aștep-

tând trupe de ajutor. Răniții și morții au fost transportați pe bordul vapoarelor.

Escadra italiană a hotărât din nou bombardarea orașului, dar având în vedere ca toți străinii cari părăsiseră orașul, s'au reîntors pe la vetrele lor, consuliile puterilor europene s'au opus contra acestei hotărâri.

Spiritul armatei.

Corespondentul ziarului „Lokalanzeiger” spune că Italienii au pierdut în ultima luptă 565 de oameni. Din partea Turcilor au căzut mai mulți călăreți arabi, dar în ori ce caz pierderile lor sunt mult mai neînsemnate. Italienii mai au și avantajul că nu au țintași dibaci și soldații și-au pierdut cu desăvârșire liniștea cu toate eforturile ofițerilor de ai subordona. Zăpăceala se mai adaugă și prin faptul că statul major nu știe de ce să se apuce în mijlocul acestor fierberii.

Activitatea oastei italiene a fost redusă la apărarea orașului. „Tagblatt” spune că Turcii au recucerit și o parte a forturilor și au captivat pe generalul Caneva. Guvernorul Tripolisului a sosit ascară la Constantinopol cu știrea că în fața orașului sunt treizeci de mii de Arabi în arme, iar alți o sută de mii sunt în josul țării și așteaptă numai un semn ca să intre în foc.

Învingerile Turcilor.

Constantinopole, 31 Octomvrie. Statul major al armatei turcești a primit ieri știrea că după o luptă desnadejduită de două zile orașul a fost cucerit. Cinci mii de ostași italieni au rămas pe câmpul de luptă și alte șapte mii au fost făcuți prizonieri. Toate munițiunile armate italiene au căzut în mâna arabilor împreună cu 95 de tunuri și mitralieze.

Nouii mobilizări.

„Giornale d'Italia” scrie că au fost mobilizate toate contingentele de armată începând cu anul 1889, din cari se va forma o nouă expediție de 100.000 oameni. Zilnic pleacă vapoarele cu armată spre Africa de nord.

Atentat contra unui colonel.

Eri trei sute de oameni din regimentul de infanterie 33 din Boulogne eșind în curtea căzărni pentru a fi trecuți în revistă și trimiși pe câmpul de război, unul dintre ei a descărcat arma asupra colonelului Stroppa. Era recrutul Mazetti care voia să răsbune sângele celor periti în lupta pentru Tripolitania.

Ultime știri.

Demisia baronului Gautsch. O telegramă din Viena ne anunță seara târziu: Primul ministru austriac, baronul Gautsch și-a dat azi după amiază demisia, din cauză că n'a putut ajunge la înțelegere cu partidele politice.

Criza în Austria devine deci iarăși acută în gradul suprem.

Guvernul contra împăcării cu opoziția. Ni-se telegrafiază din Budapesta: În consiliul de miniștri care a avut loc azi, după amiază contele Khuen-Héderváry a prezentat propozițiile de împăcare, rezultate din tratativele președintelui camerei Berzeviczy. Consiliul de miniștri a căzut de acord că propozițiile opoziției nu sunt de natură ca să poată creia o bază solidă pentru aplanarea crizei. S'a dat despre consiliu un comunicat oficios de acest senz. Președintele camerei, Berzeviczy își va da probabil demisia.

Cluburile politice au fost în iasăcă foarte agitate. Se colportează știrea, că contele Tisza ar fi dat de acum lozinca „mijloacelor energice” împotriva obstrucției.

INFORMAȚII.

ARAD, 31 Octomvrie n. 1911.

Desvălirea monumentului Inl Eminescu. Despre serbările dela Galați am primit dela corespondentul nostru un raport amănunțit. Sosindu-ne, însă, numai seara târziu, am fost nevoiți să amânăm publicarea lui pe mâne.

— **Populația Serbiei.** Conform recensământului oficial, pe ziua de 1 Ianuarie 1911 s'a constatat că populația Regatului Serbiei e de 2,922,058, cu 197,193 mai mult decât la recensământul din 1905.

— **Conferențele literare dela Cluj.** Am înregistrat la vremea sa reclama americană a dlui Emil Isac din Cluj, care trimisese „Românului” o informație despre niște conferențe literare ce ar fi să le organizeze tinerimea română din Cluj cu concursul celor „mai distinși” scriitori români: Gh. Coșbuc, A. Vlahuță, I. L. Caragiale, N. Iorga, O. Goga, C. Stere și Emil Isac.

Ziarul „Ujság” din Cluj, înregistrând această știre, și-a exprimat nedumerirea că d. Emil Isac, „scriitorul european”, își dă concursul la niște conferințe la cari vor lua parte și „marii agitatori” ai țării românești.

Atât a fost de ajuns dlui Isac, să se pocăiască și să se lapede de „agitatori”, declarând unul redactor al ziarului „Ujság” că informația ziarelor românești e greșită. E vorba numai de niște conferințe ce le va ținea tinerimea din Cluj, la primăvară. Nimic nu este, însă, încă hotărât, totuși idee, programul nu e fixat etc.

Noi am spus-o dintru început: oricât de dorite ar fi aceste conferințe, e vorba numai de o reclamă americană a dlui Isac...

— **Gazurile dela Șarmășel.** Despre focul ce s'a născut Sâmbătă noaptea la Șarmășel „Gaz. Tr.” primește următoarele amănunte:

Azi dimineață (29 Oct.) la orele 3 a explodat gazul aerian dela Șarmășel (comit. Cojocna, centrul Câmpiei). La o depărtare de 200 metri spre nord dela locul, unde a fost închis gazul aerian, dealungul liniei ferate a explodat pe vre-o 6 locuri.

Vulcanul cel mai mare explodează pe un spaț de 300 metri lungime și 60 metri lățime. Focul arde neconținut și acuma. S'a prăbușit o casă, victimă a căzut o femeie, care trage de moarte. Panica între locuitorii din satele apropiate e de nedescris, dar mai cu seamă între cei din comuna Șarmășel, care e la o distanță abia de 400—500 metri depărtare dela locul exploziunii.

Linia ferată pe o distanță de 300 metri e acoperită cu țărână, ce a aruncat-o gazul aerian. Pe întinderea aceasta trenul nu poate comunica.

Stâlpii telegrafici sunt ruși și nimiciti pe o întindere de 100 metri. Comunicația telegrafică între Șarmășel și Șarmășel-mare e întreruptă. La locul sinistrului aleargă lume multă.

— **Văd. Iuliana Philimon** din Arad a repausat la 27 Octomvrie n. în vârstă de 88 de ani.

Doamna văd. Iosefina Bodea născ. Philimon din Boroșineu, fca răposatei, în loc de cunună peritoare pe mormântul răposatei a dăruit suma de 15 cor. pentru școala de fete din Arad.

Familia a publicat următorul necrolog: Subscrișii su inima îndurerată aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților că mult iubita noastră mătușă și mamă vitregă văd. Iuliana Philimon născută Nicoară, în urma slăbiciunilor senile în etate de 88 ani după împărțuire cu sfintele taine azi la 1 oră a. m. a adormit în Domnul în comuna Gyulavarsánd.

Rămășițele pământești ale răposatei iubite, Duminecă, la 16/29 Octomvrie 1911 d. m. se vor

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaúdvár.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

transporta din casa mortuară și se vor așeza spre vecinică odihnă în cimiterul gr. or. din Giula (Gyula).

Fie-i tărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Arad, la 14/27 Octomvrie 1911. Iuliu Chirilescu, Maria Serb născ. Chirilescu, văd. Emilia Papp născ. Nicoară, Dr. Cornel Nicoară nepoți și nepoate; Ilca Iancu născ. Moldovan, Dr. Mihai Marcuș, Xenia Bodea născ. Marcuș strănepot și strănepoate. Văduva Iosefina Bodea născ. Philimon, Iuliu Philimon, Ioan Philimon fiică și fii mașteri.

— **Regula osândit la moarte.** Din Miskolez ni-se telegrafiază că fiul de măsar Regula Ede, care l-a omorât pe cărciumarul Czeisler, soția și nepoata lui — a fost osândit la moarte.

— **Logodnă.** D-șoara Valeria Jivan din Opațița și d. Dimitrie Petcu învățător în Bencecul-român își anunță logodna.

Felicitările noastre.

— „Astra” la Timișoara. Adunarea despărțământului Timișoara al „Asociației” va avea loc la 5 Noembrie n., nu la 3 Noembrie cum din greșală s'a publicat.

— † **Constantin Mihăilaș**, proprietar în Cluj, a repauzat la 27 Octomvrie n. în vârstă de 38 de ani.

Odihnească în pace!

— **Concert în Sibiu.** Aflăm cu plăcere, că d-na Lucia Cosma, mult apreciată noastră artistă, va da un concert în Sibiu în 17 Nov. cu concursul d-șoarei Anicuța Voileanu, absolventă a Academiei de muzică din Viena, în favorul Reuniunii femeilor române din Sibiu, la sfîntirea zidirii cele noi pentru școala de menaj și de industrie de casă cu internat a Reuniunii.

Programul concertului se va publica în curând.

— **Constituire.** Societatea de lectură „Inocențiu Micu Clain” a teologilor din Blaj, și-a ales pentru anul 1911—12 următorul comitet:

Președinte: Teodor Groza teol. an. IV; vicepreședinte: Ioan Crișan teol. an. III; secretar: Ioan Bejan, teol. an. IV; cassar: Emil Tatar teol. an. III; controlor Ioan Bozdog teol. an. II; bibliotecar: Vasile Cerghizan, teol. an. II; vicebibl.: Alexandru Precup teol. an. I; Arhivar: Ioan Crăciunean teol. an. III; notar: Ioan Oltean teol. an. I; economi: Nicolae Nicoară t. a. III, Ionel Câmpian t. a. I și Aron Ignat t. a. I.

In comisia literară: Emilian Cosma și Leon Târnavan t. a. IV, George Ivan și Leonte Opris

t. a. III, Septimiu Câmpian și Romul Moldovan t. a. II, Ioan Modrigan și Ion Pop t. a. I. Conducătorul corului și orchestrei: Ioan Bacău teol. an. IV.

— **Un ziar ruso-francez.** A apărut la Paris „L'Avenir” ziar săptămânal, tipărit în franțuzește și rusește, sub direcțiunea politică a celebrului revoluționar rus Vladimir Burtzev.

Scopul acestui organ este o propagandă activă în toate clasele sociale din Rusia și Europa, pentru a combate actualul regim autocrat rus și a provoca condițiunile necesare unui regim politic civilizat prin revizuirea constituției ruse și abolirea legii electorale în vigoare.

In programul noului ziar intră și publicarea documentelor și faptelor cari nu pot fi divulgate în presa din Rusia.

— **Expoziție și curs de broderie de artă.** Fabrica de mașini de cusut Singer & Co, societate pe acții (Budapesta, Jozsef-Főherceg ut 9, față în față cu biserica luterană) organizează o expoziție de broderii artistice lucrate pe mașinile originale de cusut Singer. Expoziția va fi deschisă cu începere dela 1 Noembrie în una din salele școlii industriale de femei din strada Hatzinger. Tot acolo va ținea și un curs, la care toți cumpărătorii acestor mașini sunt instruiți gratis în broderia simplă (plană), broderia de snururi, de monograme, broderie de Smirna, de „aplicație” și toate alte felurile de broderii, precum și în lucrările privitoare la rufărie și repararea ciorărilor. Cercetarea expoziției și a cursurilor este gratuită.

— **In atenția instituțiilor de binefacere** Fabrica de ghete „Moskovits” societate pe acții recomandă spre distribuire — ghete de copii, băieți și fete — fabricație proprie. Ghetetele sunt făcute din materialul cel mai tare și curat, prețurile fabulos de ieftine. Comandele se pot face acum adresându-se la filiala din strada Szabadság-tér 18.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

5 Noembrie.

— **Mediaș.** Producțiune corală-teatrală (cu prilejul sfîntirii școlii gr. ort. române) în hotelul „Traube”. Se va juca „Dela Nord la Sud”, comedie localizată de Z. Bârsan. După producție danț. Inceputul la orele 7 și jum. seara.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului nou sistemizat de revizor școlar diecezan, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. Alegândul revizor școlar va fi coordonat referentului școlar ordinar și va primi cereul de agendă dela Prezidiul consistorial.

Beneficiul împreună cu acest post costă din:

1. Salar anual de 2400 cor.

2. Bani de cortel 500 cor.

3. Diurnă de 8 cor. în cazurile de osmisiuni la vizitarea școalelor și pentru alte trebuințe, precum și speșele de călătorie.

Dela reflectanții la acest post se cere să aibă o calificare pedagogică-academică; ceice pe lângă această calificare superioară vor avea și praxă pe terenul școlar, vor fi preferiți.

Aplicarea fiitorului inspector școlar se va face în mod provizor, având afacerea să o reguleze definitiv sinodul eparhial proxim.

Reflectanții la acest post au să prezinte la subsemnatul consistor, în termenul concursual, cererile ajustate cu următoarele documente:

1. Autobiografia, pe scurt, a recurentului.

2. Estras de botez.

3. Toate documentele de cari dispun, relative la studiul academic prestat.

4. Atestatele despre eventualul serviciu școlar, prestat până acum.

5. Dovezile despre alte eventuale titluri de recomandare pentru postul de sub întrebare.

Arad, din ședința cons. plenară dela 7/20 Octomvrie 1911.

Consistorul român ort. din Arad.

Poșta Administrației.

Dimitrie Popoviciu, Budinți. Am primit 15 cor. abonament până la 1 Octomvrie 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichia și zina.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

— specialist pentru dinți artificiali fără pod în a
CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătre în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Leon Tolstol.

143

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Contele Ilie care cunoștea pe toată lumea, se aplecă aiară din lojă.

— Ești de-ai noștri, conteso? întrebă el. Când se va lăsa cortina voi veni să-ți sărut mâna. Eu am venit în Moscova pentru afaceri, și am luat și fetele cu mine; se zice că Semionora joacă admirabil. Și contele Pierre, este și el la Moscova?

— Da, mi-a făgăduit că o să vină, zise Elena și o privi cu atențiune pe Natașa.

Contele Ilie șezu iar pe scaun.

— Nu e așa că-i frumoasă? o întrebă el pe Natașa.

— Minunată! exclamă ea. Înțeleg de ce moare lumea după ea.

Orchestra execută cele din urmă acorduri ale uverturei, cortina se ridică și toată sala tăcu și-și îndreptă privirea spre scenă. Natașa privi și ea.

LXV.

Deodată în mijlocul tăcerii de pe scenă, care preceda o arie mare, ușa parterului scârțâi și un șgomot de pași răsună. Contesa Bezukhow se întoarse zimbînd spre noul venit.

Natașa urmări cu ochii direcția privirilor Elenei și zări un ofițer de o frumusețe rară și care se îndreptă înspre loja lor cu un aer sigur dar politicos. Era Anatol Kuraghin pe care ea-l văzuse și la cel dintâi bal al ei. În seara aceea purta uniforma de aghiotant. Mersul său

ar fi fost ridicol, dacă el n'ar fi fost așa de frumos și dacă un zîmbet voios nu i-ar fi luminat fața. Cu toate că spectacolul continua, el înainta fără zor, cu un zîngănit de pînteni și de sabie și purtându-și cu semeție capul parfumat.

El o privi pe Natașa și apropiindu-se de loja soră-si, puse mâna lui strînsă în mînușă pe catifeaua lojei, o salută pe Elena cu capul și, aplecându-se spre ea o întrebă ceva la ureche, arătînd pe Natașa.

— Da, da, e foarte drăguță, foarte drăguță, zise el. Natașa nu auzi aceste cuvinte ci le ghici mai mult din mișcarea buzelor lui.

Anatol trecu în rîndul dinții, luă loc lângă Dologhow pe care-l împinse neglijent și amical cu cotul, apoi se răzîmă da rampă.

— Câtă asemănare între fratele și sora, zise contele, și cât de frumoși sunt amândoi!

Sînșin începu să povestească încet o intrigă de-a lui Anatol, pe care Natașa fu curioasă s'o audă, fiindcă Anatol o găsise drăguță.

In timpul primului act, Boris veni în loja Rostowilor, primi cu un aer firesc felicitările lor și cu un aer distrat transmise tinerelor fete invitația logodnicei lui de-a asista la nuntă, apoi se retrase numai decăt.

Natașa vorbi cu el foarte veselă și cu un zîmbet cochet, felicitându-l de căsătoria lui, pe acelaș Boris pe care ea-l iubise altă dată.

Intre acte Anatol rămase în picioare alături de Dologhow, fără să-și deslipească privirea de pe loja Rostowilor.

Natașa știa că vorbește de dansa și era foarte mulțumită. Ea se întoarse chiar în așa fel, încât să-i arate profilul, care era după dansa poza ei cea mai avantajoasă.

Înainte de începutul actului al doilea se zări în parter capul lui Pierre. El avea aerul trist și se îngrășase

mult de când nu-l văzuse Natașa. El trecu în primul rînd fără să observe pe cineva. Anatol se apropie de el și îi arătă loja Rostowilor.

Pierre se învioră numai decăt, veni grabnic în lojă și stete mult de vorbă cu Natașa.

Pe când conversau, Natașa auzi o voce bărbătească în loja Elenei și ghici că era Anatol; ea se întoarse și privirile lor se întâlniră. Anatol o privea țintă cu un zîmbet, și în privirea lui era atîta admirațiune și mîngăiere, încât Natașei îi păru straniu de a se ști aproape de dînsul, de-a fi convinsă că ea îi plăcea, și de-a nu-l cunoaște.

După actul al doilea Elena se sculă în picioare și întorcînd gâtul ei decolat de partea Rostowilor, făcu bătrînului conte un semn cu degetul.

— Dar de ce nu-mi prezinți pe încântătoarele dtale fete; tot orașul vorbește de dînsule și eu nici nu le cunosc.

Natașa se ridică și făcu o reverență splendidei contese, elogiul acestei femei frumoase îi fu atît de plăcut încât se roși de bucurie.

— Vreau să rămîn în Moscova de acum înainte, zise Elena. Cum nu-ți este rușine, conteso, să îngropi într'un sătuc niște perle ca fetele dtale? Te rog să-mi permiti de-a mă ocupa eu de ele; iau asupra mea grija de-a le amuza.

Apoi întorcîndu-se cătră Natașa îi zise cu surisul ei admirabil:

— Am auzit vorbindu-se de dta în San-Petersburg și de mult doresc să te cunosc. Am auzit vorbind de dta pe pagiuul meu Drubetzko; știi că se însoară?... Am auzit vorbind de dta și pe prietenul soțului meu, prințul Andrei Bolkonsky; ea apăsă asupra numelui acesta, vrînd să arate că era în curent cu relațiunile dintre prințul Andrei și Natașa.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Blănării !!!

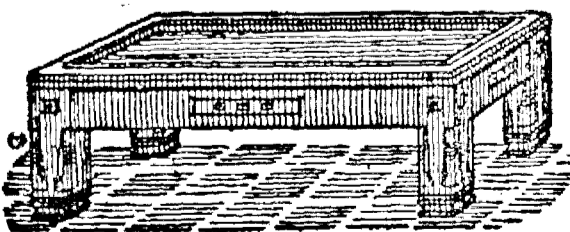
precum: boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár - Josefstadt,
Hunyadi-ut 9.

Premiat la expoziție cu medalie de aur.

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și timplice. în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

ANUNȚ.

Un învățător ort. rom. caută un

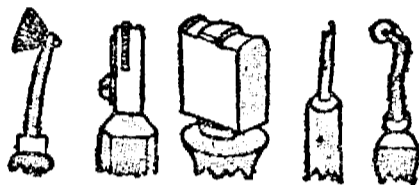
suplent

pentru conducerea claselor III—VI. elem. căruia îi ofere salariul asigurat de legea XXVII—907. — Postul e a se ocupa momentan. Doritorii de a ocupa acest post să se adreseze administrației ziarului »Tribuna«.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește totfelul de unelte pentru
ciobotărie și pantofărie.

Catalog trimit gratis și franco.

ELSŐ LIPPAI HORDÓ-GYÁROS • ALAPÍTOTT 1895.

FONDAT IN **LIPPAI** ANUL 1895

Pregătește: **butoaie, vane**

în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

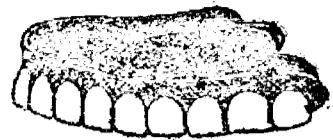
WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,
→ LIPOVA. ←

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciosornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. :-

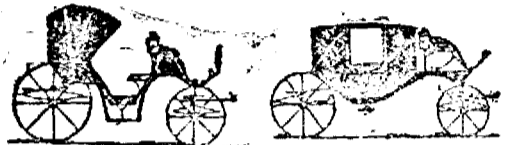

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de ferărie, șelărie și lustruire cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

Oțeturi de struguri

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16.** (Nagyküküllömege).

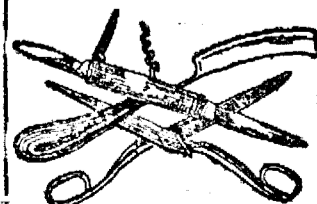
Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot ceti scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Prima tocitorie cu aburi pentru articole de lux și briciuri

VICTOR TURTURE

VERSEZ, Steriagasse 16.

Bogat depozit de articole de oțel englezesc și franțuzesc Mașini americane de tuns părul și barba, sistem nou, pietri de

ascuțit englezesc, precum și diverse articole de ras și frizat.

Serviciu prompt!
Prețuri ieftine!

P. Bittenbinder

colorator de mătăsuri, curățitor chemic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centrala: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27. sz.

Curăță și colorează, chemic, orice haine de dame, domni și copii, perdele, pânzături și îmbrăcăminte de mobile. — Apoi spală și calcă orice fel de albituri, gulere și mangete. Comande din provincie se fac prompt. Costume bărb. curăț chemic cu 3 cor. Fărbuește toffelul de tort în diferite colori.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și toffelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

P. T.

Subscrișii avem onoarea a face cunoscut On. public din loc și jur că prăvălia noastră de pește și fructe sudice, care există de mai mulți ani în casa noastră proprie Strada Hirschner No 4, am mărit-o introducând și

mărfuri de coloniale și delicatose

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină și petroleu; toffelul de brânză.
Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul de pește și fructe sudice.

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de de primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare și a să convinge de calitatea cea mai bună și de prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binevoitorul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.
Brașov.

Szighety Sándor

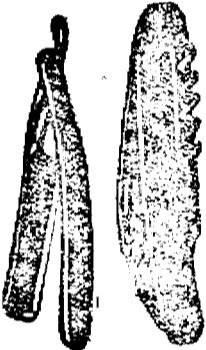
atelier de cuțite și toclărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată

Comandele se execută prompt și conștiințios.

Telefon 218.

- 1 păreche de ghete tari, de toamnă, 10 C.
- 1 păreche de ghete chevrau ori box fason american 13 C.
- 1 păreche de ghete chevrau, box ori lack, calitate bună 17 C.

Se poate cumpăra la filiala fabricii de ghete

MOSKOVITS

Arad, Piața Libertății No 18.

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS

păpușar,
— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revlnezătorilor li-se dă rabat.

Haine, pardesie și paltoane

moda cea mai nouă, din stofă modernă, de toamnă și de iarnă, croite admirabil, se pot comanda ieftin la

Mészáros Károly,

croitor de haine bărbătești,

Kolozsvár, Szentegyház-utca. 6.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar

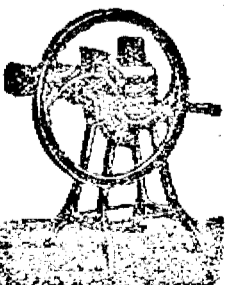
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

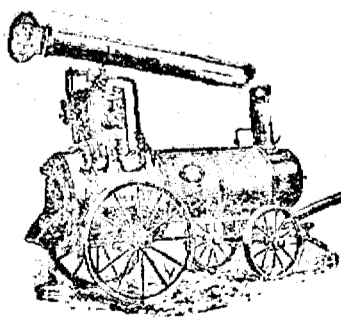
KÁLNAI S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier
în Murás-Osorhei — Marosvásárhely.

Motoare cu benzin și olei brut, locomobile, motoare absorbitoare de gazuri. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și îmblătit. Primește toffelul de montări pentru mașini, stabilimente industriale, mașini cu aburi și încălzirea cu aburi, precum și executarea a toffelul de aliaje de fier și metale, **montarea deplină a morilor** precum și reparări în bransa aceasta.

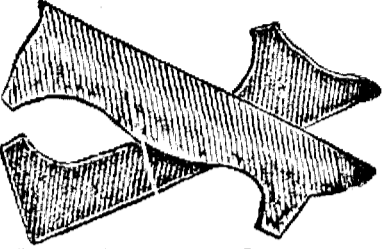
Garantă deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

J. Gottstein, fiul,

prăvălie de piele și
Nagyszeben, Kleiner Ring 5. accesorii pentru in-
dustria de cojocărie,
curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghete. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Fâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghetele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghete și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui
Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (măserie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării, farmacii, mobilieri pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Friederich Schintzel

fabrică de mizeluri, salamă și cârnățarie
Nagyszeben — Hermannstadt
Jungewald-Strasse Nro. 3.

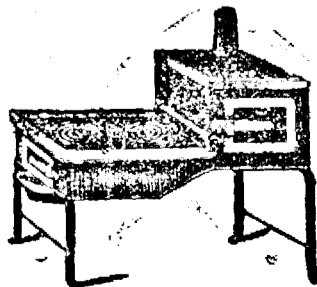
Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salamă, pariser, cârnăței de hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă, etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc. — Liste de prețuri gratuit. Vanzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales
LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes. Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apeducte, closete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie. Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiu — Hermannstadt, Grosse ring No 3—5
(Palatul Bodencredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

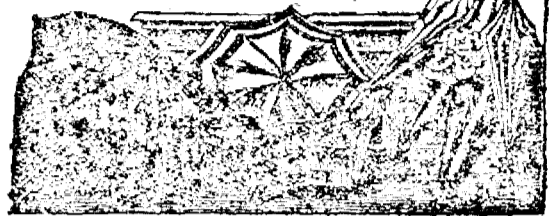
(pt. soare și ploale)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate.

Pregătesc

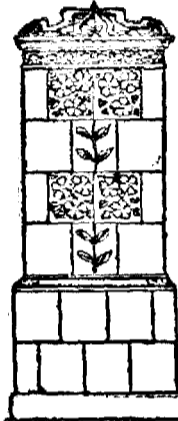
cupatoare de teracotă,

—căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

Adolf Hemper

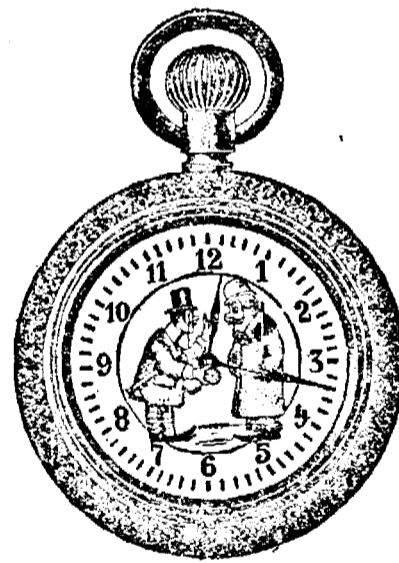
Sibiu-Nagyszeben
Heltauergasse Nr. 2.

Recomandă on. public magazinul său bogat asortat cu fabricate excelente de oroloage precise de aur și argint pentru domni și dame precum și bijuterii și obiecte de aur și argint executate modern.

Schimbă și cumpără bijuterii vechi obiecte de aur, argint și nestemate.

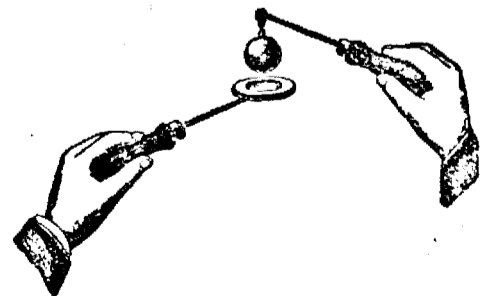
Atelier propriu: pentru lucrări de aur și reparații de oroloage etc. etc.

Comandele se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

In atenția susținătorilor de școli.

Requisitele obligatoare pentru școlile confesionale în cadrul legii XXVII, § 15 din 1907, se pot cumpăra mai avantajos dela

Hábel Mátyás Géza

fabricant de recvizite școlastice
Budapesta, VII., Vas-utca No 7.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton, orânduită la lucru de mână
- Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip. Budapest, VIII. Viola u. 7.

Nici o damă să nu întârzie așa face.

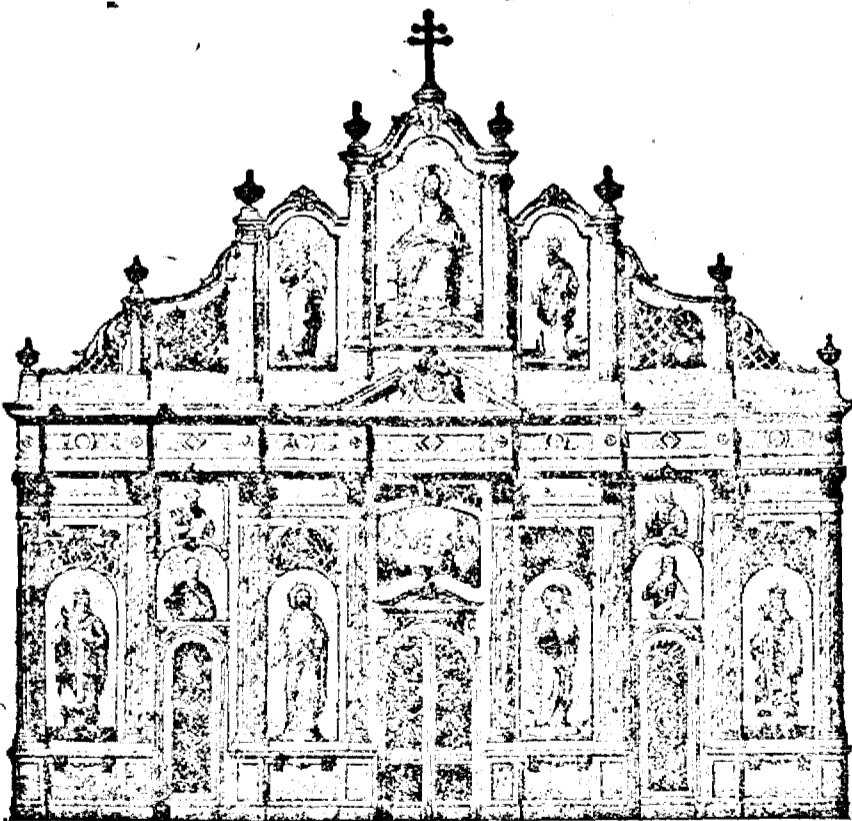
costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai urgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame. Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Schmidt János succesor **Schmidt Ferencz**
 institut pentru ridicarea altarelor în
 — Budapesta, Köbányai-ut 53. —

Pregătește: altare, anvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

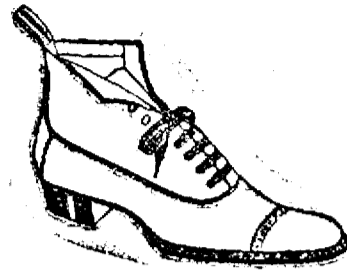
Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

Cei cari au lipsă de ghete să se adreseze prăvăliei nou aranjate de ghete alui

Nicolae Lung,

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

Asortată conform cerințelor moderne unde se află de vânzare ghete lucrate în atelierul propriu, pentru bărbați, dame și copii, executate elegant și trainic, cu prețuri moderate. Lucrează ghete după măsură, în timp scurt, execuție elegantă și prețuri ieftine. — Pentru picioare defectuoase ghete speciale!

Georg Barthelmie

mechanic

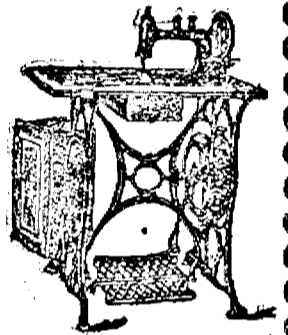
Brașov, Strada Porții Nr. 41.
 (Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,
 IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor grcat sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noui zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.